

LUMIVAARA v.1939

Lumivaara

Menetetty kotiseutumme

Lumivaaran kunta

Lumivaaran kunta sijaitsi Laatokan luoteisnurkassa Jaakkiman ja Kurkijoen pitäjien välissä. Sen alueet kuuluivat vuoden 1922 loppuun saakka Jaakkimaan, minkä jälkeen siitä tuli itsenäinen kunta.

Lumivaaran pitäjä oli kaakosta luoteeseen suuntautuvana 34 kilometriä pitkä ja Tervajärven ja Kumolan kylien kohdalla noin 15 kilometriä leveä. Pitäjän koko pinta-ala oli 292,4 neliökilometriä. Kyliä Lumivaarassa oli kymmenen.

Lumivaara kuului Viipurin lääniin, Kurkijoen tuomiokuntaan ja Kurkijoen kihlakuntaan. Vuonna 1940 Lumivaara asukkaista sai elantonsa maa- ja metsätaloudesta 93 %, teollisuudesta, käsityöstä 2,6% ja kaupasta 2,1 %. Pitäjän asukasluku oli suurimmillaan n. 6200 asukasta 1920-luvun loppupuolella (1928). Vuonna 1939 asukkaita oli 4933.

Lumivaara osa kaunista Karjalaa

Satojen salmien ja lahtien erottamat saaret ja niemet ovat sitä kuuluisaa luonnonkaunista Laatokan Karjalaa, joka on painunut lähtemättömästi lumivaaralaisten mieliin.

Talvisota

Syksyllä 1939 elettiin mitä sekavimman mielialan vallitessa, ja ennen pitkää sodan liekki leimahti. Lentokoneet jurrasivat lakkaamatta välillä pommittaan ja välillä tiedustellen. Pommituksen jytinä kuului usein Elisenvaarasta, Lahdenpohjasta ja Ihalasta. Joskus pommit tippuivat Lumivaaran syrjäkyliinkin. Sodasta huolimatta jokapäiväiset askareet suoritettiin Lumivaarassa niin hyvin kuin voitiin.

Evakkoon

Maaliskuun 11 päivänä 1940 annettiin määräys, että vanhuksat, lapset ja sairaat oli siirrettävä pois paikkakunnalta. Maaliskuun 13 päivänä saatiin lopullinen tieto rauhasta, ja siinä määrättiin koko Lumivaaran luovutettavaksi. Tyhjentämissaikaa annettiin vain kymmenisen päivää ja näinä muutamina päivinä tapahtui kiireellinen evakuoiminen. Tästä huolimatta osa aikaisemmin lähteneistä palasi vielä takaisin. Asukkaat olivat lähteneet Lumivaarasta maaliskuun 20 päivään mennessä, mutta toimitusmiehistö, jota siellä oli vielä lopulliseen luovutukseen asti, lähti maaliskuun 21 päivänä 1940.

Evakossa

Lumivaaralaiset evakuoitiin Perä-Pohjolaan niin, että pääosa oli sijoitettu Simon-Kemin seutuville.

Jatkosota ja takaisin kotiin

Jatkosota alkoi 25.6.1941. Suomalaiset joukot ylittivät heinäkuussa silloisen väliaikaisen rajan ja kovia taisteluja käytyään valtasivat heinäkuussa takaisin Lumivaaran pitäjän alueen. Muutamien viikkojen kuluttua alkoi väestön takaisinpaluu.

Väestön paluu

Heinäkuussa vuonna 1943 oli palannut 3811 (77,2 %) henkeä. Käytännöllisesti katsoen koko pitäjän väestö oli silloin palannut, kun otetaan huomioon, että sotakuntoiset miehet olivat rintamalla.

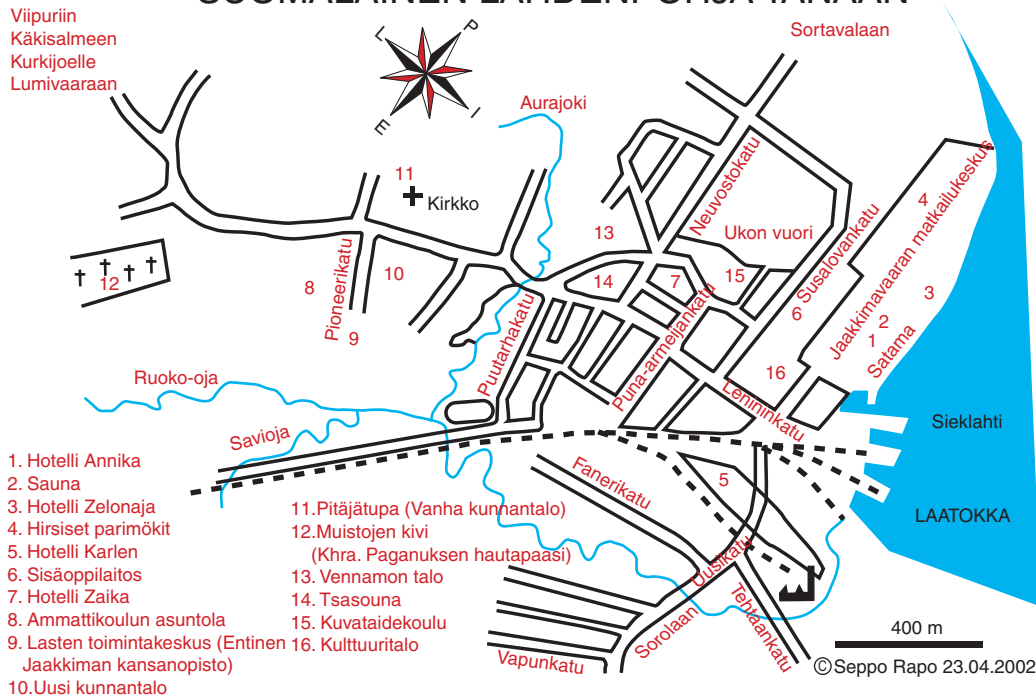
Kesä 1944

Venäläisten suurhyökkäys alkoi Karjalan Kannaksella 9.6.1944. Rauhasta solmittiin 5.9.1944 ja lumivaaralaiset joutuivat jättämään kotinsa toistamiseen. Asukkaat lähtivät 22.9. mennessä, toimitusmiehet päivää myöhemmin.

Lumivaaralaisten sijoittuminen

Kumolaiset sijoituivat Alavudelle ja Töysään, huhterulaiset Jalasjärvelle ja Töysään, ihalaiset Pihlajavedelle ja Keuruulle, kostamojärveläiset Keuruulle, oinaanvaaralaiset Multialle, tervajärveläiset Peräseinäjoelle, kalksalolaiset Pohjaslahdelle ja Virroille, harviolaiset ja kuhkaalaiset Virroille ja kesvalahtelaiset Ähtäriin.

SUOMALAINEN LAHDENPOHJA TÄNÄÄN

1. Hotelli Annika
2. Sauna
3. Hotelli Zelonaja
4. Hirsiset parimökkit
5. Hotelli Karlen
6. Sisäoppilaitos
7. Hotelli Zaika
8. Ammattikoulun asuntola
9. Lasten toimintakeskus (Entinen Jaakkiman kansanopisto)
10. Uusi kunnantalo
11. Pitäjätupa (Vanha kunnantalo)
12. Muistojen kivi (Khra. Paganuksen hautapaasi)
13. Vennamon talo
14. Tsasouna
15. Kuvataidekoulu
16. Kulttuuritalo